

Література:

1. Leipzig Charter is Sustainable European Cities. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/urban/leipzig_charter (Last accessed: 22.01.2020).
2. Guiding principles for the sustainable spatial development of the European continent. URL: <https://rm.coe.int/168070018e> (Last accessed: 22.01.2020).
3. Dubishchev V., Hryhorieva O., Makarenko I. Social responsibility of authorities and local selfgovernment in support of integrated development of territories. *Економіка і регіон*. 2019. Т. 2(73). С. 22-27. DOI: [https://doi.org/10.26906/eip.2019.2\(73\).1622](https://doi.org/10.26906/eip.2019.2(73).1622).

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Н. О. КОНДРАТЕНКО, д-р екон. наук, проф.,
проф. кафедри менеджменту і публічного адміністрування
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Сучасний стан економіки України та її регіонів доводить про необхідність більш соціально-інклюзивного підходу до генерації економічного зростання. Тобто, виникає необхідність того, щоб більшість членів суспільства відчували на собі результати економічного розвитку країни та її регіонів.

Основні положення інклюзивного розвитку зароджувалися переважно за кордоном. Засади теорії інклюзивності закладені науковими дослідженнями таких провідних вчених: Д. Аджемоглу, Д. Робінсона, Е. С. Райнерта, Дж. Подеста, З. М. Бедоса, С. Голандер та ін.

У науковій літературі існує багато визначень понять «інклюзивного розвитку». Проте, необхідно розуміти, що всі теоретичні положення, пов'язані з глобальними стратегіями повинні враховувати цілі щодо соціального забезпечення людини, покращення якості його життя на рівні країни та її регіонів.

Основою інклюзивного розвитку є рух «знизу-вгору», основною метою якого є побудова суспільства, де першочергове завдання – розкриття людського потенціалу і створення рівноправних можливостей для кожного індивіда за допомогою доступної та якісної освіти, розвиненої інфраструктури й охорони здоров'я. Тобто, формування громадянського суспільства та інклюзивних інститутів дають змогу всім громадянам брати участь у створенні ВВП та реалізовувати свій потенціал [1].

Інклюзивні економічні інститути створюють інклюзивні ринки, заохочують велику кількість людей до участі в економічній діяльності, надають людям право вільно вибирати діяльність, що найбільше відповідає їх талантам, прокладають шлях технологіям, науці та освіті, як двигунам прогресу. Вони констатують, що «здатність економічних інститутів використовувати інклюзивні ринки, заохочувати технологічні інновації, інвестувати в людей і

мобілізувати таланти і майстерність великого числа індивідів є вирішальним для економічного зростання» [2].

Взагалі, інновації є джерелом економічного зростання держави та її регіонів. У цьому сензі інноваційна активність регіонів країни є можливістю інтегрувати всі верстви населення у інклюзивний бізнес, який може забезпечити

зайнятність, скоротити безробіття та стати поштовхом для можливості участі кожної людини у процесі регіонального розвитку.

Інноваційна активність регіонів України впливає на значення таких показників, як темп зростання ВРП, величину ВРП на душу населення, величину ВВП країни та темпи зростання заробітної плати.

Але, існують певні проблеми у розвитку інноваційної діяльності країни, які практично знищують інноваційну активність регіонів та перешкоджають регіональному розвитку. До них відносяться: зменшення фінансування інноваційної діяльності через рецесію в економіці, зменшення кількості підприємств, що займаються інноваційною діяльністю. Тобто, як перед економікою країни, так і перед економікою регіонів постають нові виклики щодо можливості інклюзивного розвитку.

Сьогодні регіонам України необхідно не лише зберегти наявний інноваційний потенціал, але й наростити його, оскільки тільки він може стати найвпливовішим фактором для побудови стабільної та ефективної економіки регіонів.

З точки зору інклюзивного розвитку інноваційна активність регіонів України має бути концепцією, в основу якої покладено справедливі можливості та рівноправ'я для економічних учасників, що супроводжується вигодами, принесеними кожному сектору економіки, кожному регіону та різним верствам суспільства.

До основних переваг інклюзивного розвитку економіки регіонів за рахунок його інноваційної активності можна віднести:

1. Підвищення рівня зайнятості населення;
2. Вирішення проблем соціальної нерівності;
3. Можливість диверсифікації економіки регіону.

Але, як на рівні держави, так і на регіональному рівні існують певні перешкоди для інклюзивного розвитку. Серед них особливої уваги заслуговують такі:

1. Недосконалість, а іноді, непідготовленість законодавчої та нормативно-правової бази;
2. Недооцінювання проблем зовнішнього боргу країни;
3. Відсутність фінансових вкладень при реалізації регіональних проектів та програм.

У результаті проведеного дослідження зроблено висновок, що інноваційна активність регіонів України є потужним фактором інклюзивного розвитку держави, оскільки забезпечення якості життя населення, позбавлення від безробіття та участь кожної людини у життєзабезпеченні майбутнього

країни буде сприяти формуванню «нової економіки» та дасть змогу визначити її пріоритетні напрями.

Література:

1. Дослідження: у Німеччині скорочується середній клас. URL: <http://www.dw.com/uk/дослідження-у-німеччині-скорочується-середній-клас/a-16453496>
2. Acemoglu D. / D. Acemoglu, J. A. Robinson, (2012) Why nations fail: the origins of power, prosperity, and poverty. New York.

ПАРТИСИПАТИВНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ МІСТОМ ЯК СКЛАДНИК ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ

Г. В. СТАДНИК, канд. екон. наук., проф.,
проф. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
О. М. САПЕГА, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Інклюзивний розвиток є складним і багатовимірним феноменом, підсистемою якого є формування інституційних засад взаємодії органів державної влади та громадянського суспільства. Найбільш рельєфним прикладом є участь городян у процесі управління містом. Реформа децентралізації влади, яка проходить сьогодні в Україні, зумовила потребу формування такої системи управління, яка би найбільшою мірою відповідала сучасним завданням розвитку країни.

Однією з підстав управління містом в умовах децентралізації влади є партисипативність. Важливо відзначити, що, окрім очевидної проблеми участі жителів (кінцевих користувачів), під цим розуміють залучену участь усіх сторін процесу, тобто адміністрації, представників бізнесу та фахівців з усіх галузей міського господарства. В управлінні містом сегментація аудиторії, яка базувалась на усереднених уявленнях про те, чого може абстрактно хотіти людина, вже не працює. Абстракції більше немає. Не можна говорити, що люди з високим прибутком хочуть більше комфорту, а з низьким – економії. Це минуле. Небагатий покупець також хоче вражень і особливого ставлення. Майбутнє міста – це розвиток. Контроль замінюється довірою, творчістю тощо.

В Україні до ключових проблем, пов'язаних з участю жителів в управлінні розвитком міст, належать:

– відсутність територіального самоврядування (комітети територіального громадського самоврядування не фігурують в жодному проблемному проекті забудови);

– включення жителів в обговорення окремих проектів забудови та містобудівних документів лише на фінальному етапі розроблення;

– невирішена ситуація щодо земельних ділянок під багатоквартирними будинками (немає проектів межування, тобто виділення земельних ділянок на